По відорщах умер йому дьидя, відтак за дьидем не забарилася неня, а відтак забрали жиди всю відумерщину. Сім неділь без одної ходить уже малий Юрко Приймаків "льнтом", і ніхто його не питає, чи їв він, чи спав, чи має сорочечку. Ніхто ані раз!

Бліде личко пожовкло, як віск; на ньому вирізалися по обох боках кісточки, а очі потали в голову і позакисали. Лишень кучма нечесаного волосся буйніше виросла і накрила чоло й цілу потилицю, а сама не накрита. Також передні зуби попідростали йому замість тих, що повипадали ще за дьиді. Та що ж! Горішня губа не завтякає їх накрити, тому кривиться йому на вулиці дітвора і прозиває його "вишкіреним".

Ще за дьиді пас він козу дома, пас межами та поточинами, але не ціле літо, лише доти, доки жиди козу назад не відобрали. Тоді йому було святе життя, він пастушив. І тепер ще ходить з батіжком; пужівно вирубав з ліщини, а батіг пересукав собі з курмеля, що загубив його чийсь кінь, запутаний на толоці. З того ж самого курмеля усукав він теж мотузок до підперізання.

То так іде він вулицею та й батіжком: тріс, тріс! А як теє уздрить котрий ґазда, то насмішкується з нього згірдливо:

— А ти, хло', пси пасеш?

Юрко схиляє тоді лице в долину, батіжок ховає назад плечей, каже ґазді ґречно "славайсу" і борзенько з ним розминається. А потому знов далі: тріс, тріс!

Так дуже любить пастушити.

Однак ніхто не хоче взяти його за пастушка. Прийшла була з другого села тітка, що служить там у ємогостя, та й завела його до багача Кречуна, чи не взяв би до маржинки.

— Не потрібую я такого вулишника, най би ше мені потєг шо від хати та злезентирував, та й шукай вітра в полі. Я свої достатки сам собі обкутаю, а то пустий зафеленок, — гримнув Кричун на Юрову тітку. А Юрко напудився та й утік з подвір'я, ще заким багач виговорив своє.

— Щезни та пропади від мене, паскудо, лиш сором ми робиш! — прощалася з Юрком тітка, вертаючи на свою службу.

І Юрко мірить дальше громадські вулиці.

Найде де садовину, в ліс афину або ожину, то лиш проликне, та й уже нема. А змилується хто та дасть грінку хліба, то він не зараз її візьме. А як бере, то видиться йому, що світ на нього паде. — Прости-бі, вуєчку, вуйночко, я не голоден, — каже, а сам очима їсть.

Такий іще соромливий. Як ідеться попри царинку багача Кречуна, то понад поточину попри саме воринння зайдеться ід Решетаревій царинці, відтак ід Фенчуковій, а відтак під гору Клотічку. На Клотічці то такі щороку родять афини, що хоч сядь та їж. Юрко заходив туди, довгий час, на полуденок, але тепер вони вже відродили. Тепер іде він ще останній раз, щоби зізнати, чи не показалися під самим вершком.

Сонце, що лишень пополуднувало і взялося йти в дальшу дорогу, та й так гріє мир божий, що поти збивають. Стара Кречуниха пустила на царинці теля ід корові, аби корова молоко припустила. Сама вона причікнула з другого боку та й поволеньки відбирає теляті з писка один дійок по другім. А теля так ссе, ссе, та підштуркує вим'я, та йдалі ссе. А крізь воринння Юрко призирається, приязно призирається. Скоро теля запхає голову під саме вим'я, то і він свою голову вихиляє наперед крізь воринння, а скоро Кречуниха ударить теля по писку і воно відсуне голову набік, то і він висуває свою голову з-поміж воринння назад.

То так йому оскомина на зубах робилася.

Коли, відтак, Кречуниха ймила теля за хвіст і за вуха та й так затягнула до ялівника, тоді встав Юрась з-під воринння і став іти дальше навперед себе.

Іде помаленьку і батіжком не витріскує ані раз. Не раз навіть за купину зашпотається, мовби не бачив світа серед білої днини. По мотузку, що спав з черева на клуби, можна пізнати, що то голод заступав йому очі.

А в поточині вода журчить та мечеться з каменя на камінь. Йому пригадалося, як дьидя з роботи приніс був раз із Бессарабії рибу, таку солону, таку добру. Неня зварила була її з цибулею і дала йому таку букату, як на два пальці. Тоді він вивів був козу над поточину пасти, їв рибу та й раз по раз пив із поточини воду, так, що аж багачка Кречуниха йому завидувала, коли прийшла до поточини з коновками.

— Ти, мой, де був на храму, що так жльокаєш воду? — питала вона тоді зі злості.

Сю солодку згадку перервав йому мотузок, що наважився поверх клубів спасти на землю. Він перев'язав його коротше і нога за ногою прийшов уже саме перед Фенчукову царинку. А на царинці корова: "Му-у-у-у!" — та й просто 'д йому. Корові привідолося, мабуть, що то Фенчукова йде її доїти та й несе пашу, бо то якраз час до видою, а маржинка свій час знає.

Юрко зупинився і сперся на воринння. Спершу похнюпив голову в долину, гейби над чим роздумував, а відтак запхав пальці в уста і жмякає їх та й дивиться на корову, дуже жалібно дивиться. Корова стала, що раз, то ближче, підходити до нього, нарешті наблизилась зовсім, витягнула писок, притулила до його руки, гейби обнюхувала, а опісля взялася лизати його руки, лице, волосся.

Юрасеві вчинилося, від того, ще солодше, як тоді, коли його небіжка неня проти сонця обіськала.То перший раз по нениній смерти зазнає він таких солодощів, такого тепла. Сиротою він зустрічався тільки з холодом та глумом. От уже третій день не мав нічого у роті, коли б іще стільки, то передня шкіра на череві прилипне до поперека. З вдячності став він гладити корову по її коров'ячому чолі і приговорювати: "Мицька моя, маленька моя!" Відтак переліз через воринння, умикав жменю трави і подав корові. Корова їла. Він дивився, як вона їсть, і тут йому пригадався його голод, пригадалося Кречунове теля, що так смачно ссало свою маму, і знову пригадалися усі солодощі, що їх зазнав за дьиді та нені. І він забув, де він, прикляк корові до вим'я, пригорнув дійки до своїх засохлих уст і ссав один за другим, ссав без тями. А корова стоїть та й румегає. Вона рада, у свій час молока збудеться і вим'я полекшіє.

Але стара Фенчукова не забуває ряду в ґаздівстві, бо вона вже двадцять рік і один ґаздинею. Вона бере в одну руку в'язочку паші, а в другу дійницю та й іде на царинку ід Білуні. Іде та й роздумує, чи лишити сьогоднішнє молоко на сметанку, чи понести до Берчихи та й сире продати, аби впрятати грошиків на свічку ід богородиці. Вона ж церковна сестриця.

Приходить ід корові, стає, дивиться та й своїм очам не вірить. І пашу, і дійницю пустила з рук, так розлютилася.

— Ссав би-с кров, та би-сссав! — крикнула вона насамперед так само, як кричить на бичка ласійка, як сей без її призволу добереться до маминих дійок. Слідом за тим прискочила до Юрася, що клячів і ссав без пам'яті, вхопила за волосся та й перевернула горілиць назад.

— То ти, котюго? Та ти онь мені молоко меш красти? Злодюго! Ти до корови вже берешси, рабувати мене хочеш, рабувати, рабувати? — зойкала вона на все горло та й гупала Юрка, куди виділа: по тварі, по ногам, по череві. Відтак узяла за кучму, піднесла у повітря та й гевкнула ним назад до землі. Корова тим часом уступилася із давнього місця, підійшла до полишеної в'язки паші та й спокійно собі заїдала.

Фенчучці се додало ще більше злості. Вона взяла вдруге Юрка за чупер та й знов піднесла. Юрко тепер начеб зі сну пробудився. Досі він не тямив, що з ним діється, Фенчучка його гупала, а він ні відізвався, ні ворухнувся. Тепер пізнав він заслинену твар Фенчучки, пізнав і став плакати й випрошуватися так само, як би відпрошувався, коли б його хто наторопом без причини став обкладати штовханцями.

— Нічого не буду, вуйночко, не буду, золота вуйночко, любко вуйночко, не бу-у-у-у-ду!

Фенчучка не слухала його; вона лишила й корову, й дійницю й вела за чупер Юрася 'д хаті та все кляла:

— Повішенику дідьчий, ти мене рабуєш, рабуєш, мой, злодюго, рабуєш!

Старий Фенчук зачув з хати жінчин крик, вибіг ід воротам і гукнув:

— Мой, Насте, мо', а шо там таке?

— Таже, аді, ми в хаті, а цес злодюга нас на пні обкрадає! — відповіла верескливо Фенчучка.

— Ей, де ж би? Та де-с 'го найшла?

— Таже, аді, приссавси до корови, єк кліщ, та й гет виссав молоко.

На се жіноче пояснення плюнув Фенчук у долоні, відтворив скоро лісу, й побіг, як хлопець, напротив жінки, хапнув за руку Юрася та й по лиці: повх, то відси, то відти. І Юрко, по хвилинці, голосніше заголосив і покірніше став випрошуватися:

— Любчику вуєчку, не буду, ніколи не буду, поки жити буду-у-у!..

— Мо-о-о-о-ой! Язлодія вмію вчити! — грозив старий, ведучи його за вухо навперед хати.

А Ференчукова не перестала зойкувати:

— Гей, люди добрі, люди добрі, серед білої днини краде, з-перед очей краде!

То так голосно кричала, що всі сусіди стали збігатися, як на який дивогляд.

Фенчук ще раз потряс Юрасем, зскреготав зубами і ще раз погрозив:

— Мой! Я тебе раз навчу! Насте! а йди-ко принеси ножиці з хати.

Настя ще розповідала уривками сусідам, як вона ймила "злодія", а відтак аж пішла по ножиці і все кляла, зойкувала.

— Обстричи злодія, обстричи! — кричали сусіди, що догадалися, нащо Фенчук сказав жінці винести ножиці.

Оркові поллялись сльози цюрком; він запищав не своїми голосами. Він знав, головних злодіїв стрижуть у селі, знав, що то великий сором, і тому нестямився від плачу.

Але Фенчучка винесла ножиці і подала старому. Сусіди вмить ухопили його за руки і ціпко тримали, а Фенчук стриг Юркову гичку при самім тілі, ще коротше, як стрижуться вівці навесні.

То такий зойк звівся, як його стригли, гейби в горшку пражилося. Ті, що тримають, кленуть усіма клятьбами, якими звичайно кленеться злодій; Настя ще голосніше клене, Юрась лише час до часу йойкає захриплим, сплаканим голосом. А ті, що не мали іншої роботи, ходять по

вулиці і повістують на допити з верхів бадікам цілу подію. Вони кладуть коло рота обі долоні і кричать:

— Злодія ймили-сми!

— Юрка Приймакового!

— Ага, того вишкіреного!